

Myös katsastettu ajoneuvo voi olla lainvastainen

Hyvin usein törmää siihen, että työssä käytettävästä kuljetusvälineestä on poistettu esimerkiksi toinen sivupeili, koska se haittaa kuljettajan näkyvyyttä, tai maalarinteipillä on pimennetty vilkkuvalon takapuoli, koska valo heijastuu ikävästi silmiin peruutuspeilin kautta. Nämä täyttävät suojalaitteen poistamisen kriteerit, jotka ovat laissa rangaistavia tekoja. Kunnossa olevat ajoneuvot parantavat työturvallisuutta ja vaikuttavat tuottavuuteen suoraan esinevahinkojen, sairaspöissaolojen ja tapaturmien vähäisyyden kautta. Epäkunnossa olevat ajoneuvot taas muodostavat turvallisuusriskin, jonka mahdollisista – mittavistakin – seurauksista vastaa esimies.

Artikkelin kirjoittaja: Kristiina Martiskainen, Tapaturva Oy.

Onko ajoneuvot tarkastettu asianmukaisesti?

Kuorma-autonkuljettaja tyhjensi kuorman ja ajoi auton piha-alueen vapaaseen tilaan, tarkoituksenaan sulkea kuormalavan takaluukut. Toinen luukuista ei mennyt kunnolla kiinni. Yrittäessään sulkea luukun voimallisemmin, se putosi pois saranoiltaan. Luukku putosi kuljettajan päälle kaataen hänet pihamaan kestopäällysteelle ja kuljettaja menehtyi saamiinsa vammoihin n. kuukauden kuluttua tapaturmasta.

Työssä käytettävä kuljetusväline on pidettävä turvallisena koko sen käyttöajan ajan. Tämä tulee tehdä säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla. Joillekin kuljetusvälineille on tehtävä myös käyttöönotto- että määräaikaistarkastus. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että aina kun hankitaan esimerkiksi uusi autonostin tai kuorma-autonosturi, tulee sen toimintakunto varmistaa ennen ensimmäistä käyttöönottoa sekä suorittaa säännöllinen määräaikaistarkastus vähintään vuoden välein. Erilaisilla laitteilla tarkastuksen sisältö hieman vaihtelee. Vanhat laitteet tulee saattaa nykyinsäädäntöä vastaavaksi.

Kuten aina, on esimiehen vastuulla, että koneet ovat kunnossa ja työhön sopivat. Esimiehen on huolehdittava myös siitä, että asiantuntija tekee kuljetusvälineelle asianmukaisen käyttöönottotarkastuksen. Vuoden välein tehtävän määräaikaistarkastuksen voi tehdä esimies itse tai muu henkilö, joka on perehtynyt kuljetusvälineen rakenteeseen ja käyttöön. Määräaikaistarkastuksessa varmistetaan, että kuljetusväline on

toimintakuntoinen ja ettei esimerkiksi ikääntyminen tai korrosio ole heikentänyt välineen kuntoa ja täten olisi mahdollinen vaaran aiheuttaja. Raskauttavaa on, jos tarkastukset on tehty asianmukaisesti, mutta korjaavia toimenpiteitä ei ole suoritettu.

Tavallisimmat tapaturman aiheuttajat kuntoon

Kuorma-autonkuljettaja oli lastaamassa säiliöajoneuvoyhdistelmää tehdasalueella. Säiliön täyttö tapahtuu yläkautta. Kuljettaja putosi säiliön päältä n. 3 metrin korkeudesta tehdasalueen asfaltille. Kuljetuskaluston suunnittelussa ei ollut riittävästi huomioitu käytännön työskentelyolosuhteita ja työturvallisuuteen liittyviä tekijöitä, suojakaidetta ei käytetty lastauksen aikana.

Kuljetusvälineiden kanssa sattuvat tapaturmat liittyvät useimmiten tilanteisiin, jotka eivät liity ajamiseen. Työtä tehdessä tapahtuu putoamisia, ajoneuvoon noustessa sattuu liukastumisia, kaatumisia, kolhuja ja joskus jäädään puristuksiin liikkuvien

kappaleiden väliin. Tämä pitää huomioida huoltoa ja kunnossapitoa tehdessä. Kuljetusvälineessä on kiinnitettävä huomiota putoamisen estäviin suojarakenteisiin, kuten kaiteisiin. Suojakaiteiden tulee olla vankat ja niitä tulee olla riittävästi kulku-teillä. Askelmien, nousuteiden ja huoltoteiden tulee olla vakaita ja muodonmuutokset tulee korjata mahdollisten kompastumisten ja luisumisten varalta. Työkalujen on oltava ehjiä ja asianmukaisia.

Ajoneuvoihin liitetyt muut laitteet

Rakennustyömaalla nostettiin avolavapakettiauton kuorma-autonosturilla n. 200 kg:n painoista laitetta lavalta maahan. Kesken noston auto alkoi kallistua, jolloin ensimmäisen kerran nostoa tekevä työntekijä laski taakan auton lavan reunalle. Lavan reunalla nostokoukku oli irronnut vikaantuneen lukkosalvan johdosta, jolloin taak-

Kuva: Ingimage

Jos kuormausturia käytetään asennukseen, tulee sille tehdä käyttöönottotarkastus.

ka putosi toisen nostossa mukana olleen työntekijän päälle. Toimitusjohtajan olisi tullut mm. varmistua siitä, että työvälineet ovat asianmukaisessa kunnossa. Toimitusjohtaja tuomittiin työturvallisuusrikoksesta sakkoihin.

Kuljetusvälineen oikeata käyttöä varten tulee huolehtia siitä, että työntekijällä on saatavilla laitteen käyttöohjeet. Näin on silloinkin, vaikka kuljettajan pallilla istuisi kokenut ajomies. Mikäli esimerkiksi kuljetusvälineeseen liittyvällä nostolaitteella tehdään nostoa, tulee varmistua asianmukaisesta nostolaitteen käytöstä sekä siitä, että laite on asianmukaisessa käyttökunnossa. Nostolaitteissa tulee selvästi ilmoittaa laitteen maksimikuorma, ja tätä tulee myös noudattaa. Samoin nostoapuvälineiden –esimerkiksi liinojen ja raksi-
en - kunto ja merkinnät on tarkastettava. Henkilönostoihin tarkoitetut laitteet merkitään erikseen asianmukaisesti ja selvästi. Henkilönostoa voidaan suorittaa vain ja ainoastaan siihen tarkoitettulla laitteella, eikä sitä tällöin ole tarkoitettu tavarahissiksi.

Dokumentointi

Tarkastettavia asioita on paljon. Kukaan ei kuitenkaan oleta, että tarkastettavien asioiden lista olisi jokaisella ulkomuistissa. Käyttöönotto- ja määräaikaistarkastusten suorittamisesta pitää olla dokumentit,

joilla tarkastus osoitetaan tehdyksi. Myös huolto- ja kunnossapidon tueksi voi ja on suositeltavaa käyttää tarkastuslistaa, jossa on huomioitu kaikki kuljetusvälineessä huomioitavat seikat. Dokumentointi toimii myös esimiehen selkänäojana ikävissä tapaturmatapauksissa, joissa etsitään mahdol-

lisia syyllisiä tapaturmaan. ■

Artikkelin tapaturmatapaukset ovat työpaikkaonnettomuuksien tutkintajärjestelmän (TOT) tapauksia.

www.tapaturva.fi
www.tapaturva.fi/palvelumme/laki

Laki-info

✓ Työturvallisuuslaki 738/2002

- 2 luku 8 § työnantajan huolehtimisvelvollisuudesta.

✓ Vna työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (käyttöasetus) 403/2008

- 5 § työvälineiden toimintakunnon varmistamisesta sekä 5 luku käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksista.

TAPATURVA
LAKI